अवधारणा पत्र

‘हाम्रो कोशिस’ परियोजना

सामाजिक उत्तरदायित्व सहितको व्यावसाय

पृष्ठभुमी

वर्तमान अवस्थामा नेपाल लगायत सारा विश्व अकल्पनिय नोवेल कोरोना भाइरस (कोभिड १९)को महामारीबाट उत्पन्न असामान्य विषम् परिस्थितिबाट गुज्रिरहको छ । कोरोना भाइरसबाट हुन सक्ने संक्रमण र क्षतिलाई न्युनिकरण वा अन्त्यको लागि राज्यले सकारात्मक कद्म चाल्दै २०७६ चैत्र ११ गते देखि देशव्यापी बन्दाबन्दी (लकडाउन) गरेको अवस्था छ । कोरोना भाइरसको महामारीका कारण उत्पन्न प्रतिकूल अवस्थाले नेपाली उपभोक्ताहरु स्वस्थ र स्वच्छ खानाको चपेटामा परिरहेको र पर्न सक्ने खतरा औँल्याएका छन् । संविधानको धारा ३६ र खाद्य सम्प्रभुता ऐन २०७५ ले हरेक नागरिकलाई ‘पर्याप्त, पोषणयुक्त तथा गुणस्तरीय खाद्यमा नियमित पहुँचको अधिकार प्रत्याभूत गरेता पनि वर्तमान परिस्थितीमा स्वस्थ र स्वच्छ खाद्य पदार्थ उपलव्धता र बजार आपुर्ती ट्डकारो चुनौतीको रुपमा खडा भएको छ ।

कोरोनाको संकटकालिन समय व्यवस्थापनको लागि कृषि क्षेत्रका विज्ञ, पत्रकार, मानवअधिकारकर्मी तथा उपभोक्ताहरुको समुहले तत्काल स्वस्थ, स्वच्छ र कोरोना भाइरस रहित खाद्य पदार्थ बजार आपुर्तीको लागि यथासिघ्र पहल थाल्न सरोकारवालाहरुलाई आग्रह गरिरहेको विदितै छ । हालको असहज अवस्थामा एकातर्फ उत्पादकहरुले उत्पादित बस्तुहरुको बजार उपलब्धताको अभाव र उचित मुल्य नपाएरको अवस्थामा कुहिएर, विग्रिएर नास भएको छ भने अर्कोतर्फ उपभोक्ताहरुलाई दैनिक अत्यावश्यक स्वस्थ र स्वच्छ कृषि उपजहरु पर्याप्त र निर्धक्क रुपमा बजार आपुर्ती नभइरहेको अवस्था छ । अहिलेको समयमा बन्दाबन्दीले गर्दा पसलमा जाने अनुकुलता नमिल्नु, समयमा चाहेको बस्तु किन्न नपाउनु र खाद्य पदार्थ पनि भाइरस संक्रमीत होला भन्ने मनोवैज्ञानिक त्रास र संक्रमण सम्भावना व्याप्त रहेको छ । यस असहज परिस्थितीमा नेपाल सरकारले चालेको कदममा सहयोग र सहकार्यको लागि मुना कृषि लिमिटेडले मुना बजार अन्तर्गत **‘हाम्रो कोशिस’** परियोजना शुरु गर्न लागिरहेको छ । जसले बजारमा उपलब्ध कृषि उपज मध्ये भान्छामा चाहिने अत्याबश्यक तरकारी तथा फलफुललाई सङकलन, सरसफाइ तथा sanitized पानीले धोएर सिलबन्धी प्याक बनाइ बिक्री केन्द्र र मोवाइल भ्यान मार्फत बजार आपुर्ती गर्ने कोशिस गर्ने छ ।

हाम्रो कोशिसको उदेश्यहरुः

गैह्रआवसिय नेपाली संघले नेपाल सरकारसंगको सहकार्यमा मुना कृषि लिमिटेड स्थापना गरी कृषिको स्वस्थ आधुनिकीकरण, व्यवसायिकरण, निर्यात प्रर्वद्धन, आयात प्रतिस्थापन र कृषिमा रोजगारीको अवसर श्रृजना गर्ने जस्ता योजना बनाईरहँदा अकल्पनिय कोरोना भाइरसको विपत्ति आएको छ । हुन त मुना कृषि लिमिटेडले स्वच्छ, स्वस्थ र सामाजिक उत्तरदायित्व सहितको आधुनिक बजारको निर्माण संगै किसान फोर्स तयार गरी प्रत्यक्ष उत्पादनमा जाने र मुना ब्राण्डले Safe Food बाट Organic मा पुग्ने लक्ष्य सहित कार्यक्रम अगाडी बढाईरहेको छ तर उक्त कार्य पुरा हुन र गुणस्तरीय ब्राण्ड सहित बजार स्थापना गर्न थप समय लाग्ने छ । यद्दपी **‘हाम्रो कोशिस’** वर्तमान विषम् चुनौतीपुर्ण घडीमा नेपाल र नेपालीको सहयोग र सद्भावमा समर्पित सामाजिक उत्तरदायित्व सहितको व्यावसाय रहने छ ।

- हरेक नेपालीको भान्छामा अहम् स्थानमा रहेको तल उल्लेखित तरकारी तथा फलफुलहरुको सरल तरिकाले बजारमा उपलब्धश्रोत र साधनको प्रयोगबाट Sanitized पानीले धोएर स्वस्थ र स्वच्छ तरकारी तथा फलफुलको बजारमा आपुर्ती बढाउने र बस्तुहरुको माग र उत्पादन बिश्लेशणको आधारमा पोषणयुक्त स्थानिय रैथाने खाद्य पदार्थ प्रवद्धन गर्ने ।

    ताजा तरकारीहरुः हरियो सागपात, सिमी, बोडी, काँक्रो, गाँजर, गोलभैंडा, काउली, बन्दा, ब्रोकाउली, खुर्सानी, मुला, हरियो लसुन तथा प्याजको पात, भेन्टा, भिन्डी, फर्सि, आलु, च्याउ

फलफुलः स्याउ, अंगुर, केरा, अनार, सुन्तला
मसला बालीः अदुवा, लसुन
अन्यः बजार विश्लेषणमा आधारीत

- यस चुनौतीपुर्ण परिस्थितिमा बजारमा पहुच् पुग्न नसकेर घाटा व्यहोरीरहेका उत्पादकहरु र बजार आपुर्ती कमीका कारण बढी मुल्य तिरेर पनि अस्वस्थकर खाद्य पदार्थ किन्न बाध्य उपभोक्ता विच समर्थन मुल्य कायम गरी सामन्जस्यता प्रवद्धन गर्ने ।
- यस विषम परिस्थितीमा नेपाल सरकारले चालेको कदममा सहयोग र सहकार्यको लागि मुना कृषि लिमिटेडले **'हाम्रो कोशिस'** परियोजनाबाट स्वच्छ, स्वस्थ र गुणस्तरयुक्त खाद्य आपुर्तीका साथै यस संग सम्बन्धित अस्थायी संयन्त्र र साधान उपलब्धताको लागि तीनै तहका सरकार, संघसंस्था, सहकारी र निजी क्षेत्रको भूमिकालाई उचित रूपमा संयोजन गर्न कोशिस गर्ने ।

कार्यगत विधीः
मुना कृषि लिमिटेडले बर्तमान बजारमा उपलब्ध कृषि उपज मध्ये भान्छामा चाहिने अत्याबश्यक ताजा तरकारी तथा फलफुललाई उपलव्धता र बजार माग अनुसार विभिन्न संकलन केन्द्र, विक्री केन्द्र तथा प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष उत्पादक मार्फत संकलन गरी सरसफाई केन्द्र सम्म ढुवानी गर्नेछ र उक्त केन्द्रमा सरल प्रविधीबाट जिवाणु तथा विषादी रहित बनाई सिलबन्दी प्याकेटमा मुना ब्राण्ड मार्फत विक्री केन्द्र र मोवाइल भ्यानबाट घर घरमा पुर्याएर बजार आपुर्ती सहज गर्ने योजना बनाएको छ । साथै संक्रमणको जोखिमताबाट बचाउन संलग्न मानवश्रोतलाई उचित सुरक्षाका सामाग्रीहरू अनिवार्य प्रयोगको लागि जोड दिइनेछ । यस परियोजना हाल कम्तीमा ३ महिनाको लागि योजना गरिएकोछ । यसलाई बजार मुल्याङ्कनको आधारमा आवश्यकता अनुसार विस्तार गर्दै लगिनेछ ।

बजार प्रक्रिया

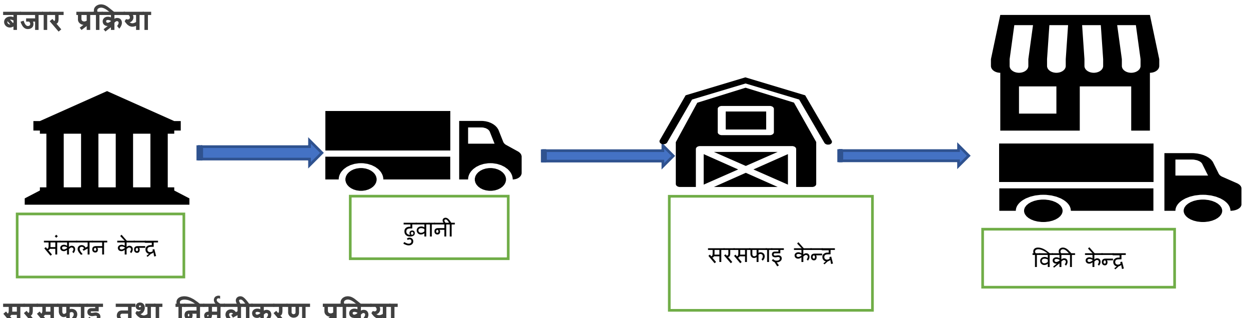

सरसफाइ तथा निर्मलीकरण प्रक्रिया

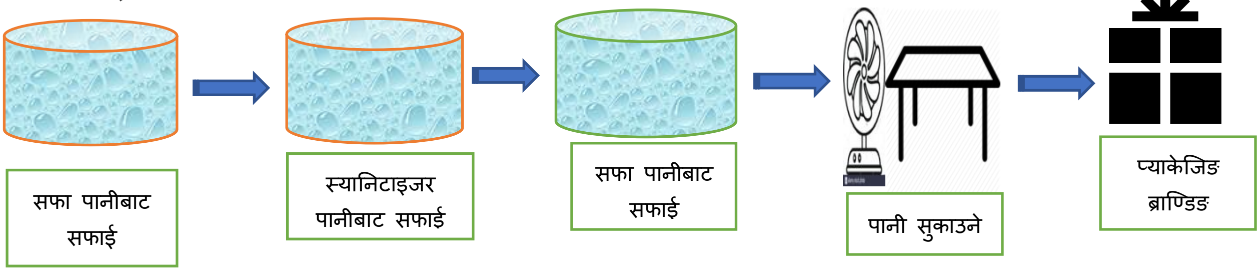

हानिकारक जिवाणुलाई निर्मुलीकरणमा प्रयोग गर्न सकिने पदार्थ

- क्लोरीन युक्त रसायनः क्याल्सियम हाइपोक्लोराइट (Calcium Hypochlorite, सोडियम हाइपोक्लोराइट (Sodium Hypochlorite), ब्रोमो-क्लोरो रसायन (Bromo-chloro compounds), क्लोरीन डाइअक्साइड (Chlorine Dioxide)
- बेकिङ सोडा (Baking Soda – $NaHCO3$)
- पेरोअक्सीएसिटिक एसिड (Peroxyacetic Acid), आयोडिन (Iodine), वोजोन (Ozone)

माथी उल्लेखित पदार्थ मध्ये विज्ञहरुले बेकिङ सोडा ($NaHCO3$)लाई प्रयोग गर्ने सल्लाह दिएका छन् र यो सस्तो र सजिलै बजारमा उपलव्ध पनि छ । क्लोरीन युक्त रसायन प्रयोगको लागि सम्बन्धित सरकारी निकायबाट आधिकारिक उपलव्धता चाहिन्छ । यसको लागि मुना कृषि लिमिटेडले आवश्यक कोशिस जारी राख्ने छ ।